

Pradžia>Teisės specialistų paieška>Teisinių profesijų rūšys

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([de](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

vokiečių

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Teisinių profesijų rūšys

Austrija

Šiame puslapyje pateikiama teisininkų profesijų Austrijoje apžvalga.

Teisinių profesijos. Įžanga

Šiuo metu Austrijos federalinės teisingumo ministerijos jurisdikcijoje dirba **1693 profesionalūs teisėjai (2012 m. lapkričio mėn. duomenys, visos darbo dienos ekvivalentas, įskaitant Aukščiausiojo Teismo teisėjus).**

Teisėjai gali būti skiriami ne tik teisės saugos sistemoje, pavyzdžiui, Administracinio teismo teisėjai (apie 63 teisėjus) ar Federalinio prieglobsčio teismo teisėjai. Be to, kai kuriose teisminėse procedūrose pasitelkiami **teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai**, kurie dirba savanoriškai. Jie gali būti tarėjai arba prisiekusieji baudžiamosiose bylose arba specialieji teisėjų padėjėjai komercinėse, darbo ir socialinėse bylose.

Šiuo metu dirba **375 prokurorai (2012 m. lapkričio mėn. duomenys, visos darbo dienos ekvivalentas, įskaitant generalinę prokuratūrą) ir 4864 valstybės tarnautojai bei sutartininkai (2012 m. lapkričio mėn. duomenys, visos darbo dienos ekvivalentas, įskaitant Aukščiausiąjį Teismą ir Generalinę prokuratūrą)**, kurie užtikrina veiksmingą teismų ir prokuratūrų darbą.

Baudžiamosios teisės saugos srityje dirba 3631 asmuo (**2012 m. lapkričio mėn. duomenys, visos darbo dienos ekvivalentas, įskaitant Kalėjų direktorių**). Iš jų 3098 yra įkalinimo įstaigų prižiūrėtojai (įskaitant 127 asmenis, atsakingus už švietimą įkalinimo įstaigose).

1. Teisėjai

Rengimas ir paskyrimas

Baigus teorines teisės studijas, po kurių atliekama parengiamoji teisėjų praktika teisme, prasideda praktinis teisėjų mokymas. Kasmet paskiriama maždaug 60–80 teisėjų-stažuotojų. Teisėjo rengimo laikotarpis (įskaitant praktiką teisme) paprastai trunka ketverius metus. Mokymas organizuojamas apylinkės, apygardos teismuose, prokuratūrose, įkalinimo įstaigose, nukentėjusiųjų apsaugos ir teisinės pagalbos įstaigose ir teisininkų (advokatų, notarų, finansų ministerijos prokurorų) įstaigose. Dalis mokymo gali vykti ir Aukštesniajame apygardos teisme, Aukščiausiam Teisme, Federalinėje teisingumo ministerijoje, Įkalinimo įstaigų departamente, Lygtinio nuteisimo tarnyboje, Teisės patikėtinių asociacijoje ar jaunimo reikalų tarnybose, ombudsmeno tarnyboje, susijusių sričių įmonėse ar finansų institucijose. Teisėjų rengimo programa baigiama laikant teisėjų tarnybos egzaminą.

Išlaikęs teisėjų tarnybos egzaminą, teisėjas-stažuotojas gali pretenduoti į laisvą teisėjo darbo vietą.

Teisėjus skiria Austrijos Prezidentas, tačiau daugeliu teisėjų pareigybių atveju skyrimo įgaliojimai yra perduoti federaliniam teisingumo ministrui. Teisėjais gali būti skiriami tik Austrijos valstybės piliečiai.

Be profesionalių teisėjų, dar yra teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai, privalo kuriems tokio išsilavinimo reikalavimas netaikomas ir kurie dirba savanoriškai. Jie dirba tarėjais ir prisiekusiais baudžiamosiose bylose, arba specialiais teisėjų darbo ir socialinėse bylose.

Teisėjų statusas

Profesionalūs teisėjai viešosios teisės darbo santykiais yra susiję su federacine valstybe. Pagrindiniai teisės šaltiniai, kuriais reguliuojamas teisėjų mokymas ir profesinis statusas, yra Federalinės Konstitucijos įstatymas Teisėjų tarnybos įstatymas (*Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz*), taip pat įvairios kitos teisėjams ir prokurorams taikomos teisės nuostatos, pavyzdžiui, dėl drausminių procedūrų ir pareigybės aprašymų.

Profesionalūs teisėjai skiriami neribotam terminui ir išeina į pensiją tų metų, kuriais jiems sueina 65 metai, pabaigoje.

Pagal Federalinės Konstitucijos įstatymo 87 ir 88 straipsnius teisėjai, kaip nepriklausomi valstybės pareigūnai, aiškina teisę ir nagrinėja bylas. Šis nepriklausomumas reiškia teisėjų teisę nesivadovauti jokiais nurodymais (dalykinis nepriklausomumas) bei draudimą atleisti iš pareigų ar perkelti į kitas pareigas (asmeninis nepriklausomumas). Teisėjai vadovaujasi tik įstatymais ir sprendimus priima pagal savo teisinius įsitikinimus. Jie taip pat nėra įpareigoti vadovautis anksčiau priimtais kitų teismų sprendimais panašiais teisės klausimais (precedentais).

Išskyrus atvejus, kai teisėjai išeina į ilgalaike senatvės pensiją pasiekę įstatymo nustatytą pensinį amžių, jie gali būti prieš savo valią atleisti iš pareigų, perkelti į kitas pareigas ar išleisti į pensiją tik įstatymų nustatytais aplinkybėmis ir būdais, remiantis atitinkamu teismo sprendimu (Austrijos Federalinės Konstitucijos įstatymo 88 straipsnis).

Ypatingas konstitucijos suteiktas statusas teisėjams taikomas tik tol, kol jie atlieka savo, kaip teisėjų, pareigas (vykdo visus pagal įstatymą ir darbo pasidalijimą teismui priskirtus uždavinius). Išimtis yra teisingumo administravimo bylos teismų (priemonės, kuriomis palaikoma teismų sistemos veikla). Tokiais atvejais teisėjai yra nepriklausomi, tik nagrinėdami šias bylas teisėjų kolegijose arba komisijose (pvz., bylų paskirstymas teisme, pasiūlymai dėl kandidatų į teismo darbuotojų pareigas). Kitais atvejais teisėjai privalo laikytis aukštesniųjų teisėjų nurodymų. Bylų paskirstymas teisme užtikrina Konstitucijoje garantuotą teisę, kad bylą išnagrinės įstatymų numatytas teisėjas.

Funkcijos ir pareigos

Teisėjai yra atsakingi už **civilinių ir baudžiamųjų bylų nagrinėjimą**. Administracinės ir konstitucinės teisės bylose jie vykdo **administracinės teisės priežiūros ir konstitucinės apsaugos** funkcijas.

Teisinė atsakomybė

Drausminių bylų teismas: Teisėjas, kuris nusikalstamai pažeidžia savo profesines pareigas ir statusą, turi atsakyti prieš drausminių bylų teismą (*Disziplinargericht*). Jis įkurtas prie aukštesniojo apygardos teismo arba prie Aukščiausiojo Teismo. Jį sudaro tik teisėjai. Drausminių bylų teismas taip pat nagrinėja prokurorų drausminius pažeisimus.

Baudžiamųjų bylų teismas: Jeigu pažeidžiant profesines pareigas kartu yra padaroma nusikalstama veika (pavyzdžiui, piktnaudžiavimas pareigomis), teisėjas (kai kuriais atvejais prokuroras) turi atsakyti baudžiamųjų bylų teisme (*Strafgericht*).

Civilinių bylų teismas: Šalys, kurios dėl neteisėtos ir nusikalstamos teisėjo (kai kuriais atvejais prokuroro) veikos patyrė žalą, gali reikalauti žalos atlyginimo tik iš valstybės. Jeigu teisėjas (kai kuriais atvejais prokuroras) tai padarė tyčiais veiksmais ar iš didelio aplaidumo, tai valstybė gali pareikalauti atlyginti jos kompensuotą žalą regreso tvarka.

2. Prokurorai

Organizacinė sistema

Iš esmės prokuratūros įstaigų hierarchinė organizacinė sistema atitinka teismų organizacinę sistemą.

Prie kiekvieno iš 17 už baudžiamąsias bylas atsakingų pirmosios instancijos teismų veikia viena prokuratūra (*Staatsanwaltschaft*). Be to, veikia visai Austrijai bendra Ekonominių ir korupcijos bylų prokuratūra (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft*). Prie kiekvieno aukštesniojo apygardos teismo veikia aukštesnioji prokuratūra (*Oberstaatsanwaltschaft*). Aukštesniosios prokuratūros ir Generalinė prokuratūra yra tiesiogiai pavaldžios Federaliniam teisingumo ministru.

Prokurorų rengimas ir paskyrimas

Prokurorų rengimo sistemą panaši į teisėjų.

Prokuroru gali būti skiriamas tik asmuo, atitinkantis paskyrimui teisėju keliamus reikalavimus.

Į laisvas prokurorų – kaip ir teisėjų – darbo vietas skelbiamas viešas konkursas. Teisę skirti prokurorą turi Austrijos Prezidentas, tačiau – lygiai taip kaip ir teisėjų skyrimo procedūroje – daugeliu atvejų ši teisė skirti yra deleguota Federaliniam teisingumo ministru.

Prokurorų statusas

Prokuratūros yra nuo teismų atskirtos teisminės institucijos, neturinčios nepriklausomumo. Prokuratūros įstaigų struktūra yra hierarchinė – jos privalo laikytis aukštesniųjų prokurorų įstaigų ir galiausiai Federalinio teisingumo ministro nurodymų.

Teisės duoti tokius nurodymus išsamiai sureguliuota įstatymais. Aukštesniosios prokurorų įstaigos arba Federalinis teisingumo ministras nurodymus gali duoti tik raštu, ir jie turi būti pagrįsti. Be to, gauti nurodymai įtraukiami į baudžiamosios bylos medžiagą. Federalinis teisingumo ministras yra atsakingas ministerijos lygmeniu ir turi atsiskaityti ir teikti informaciją Parlamentui.

Atskirų prokuratūros įstaigų darbuotojai privalo laikytis įstaigos vadovo nurodymų. Tačiau jeigu darbuotojai mano, kad nurodymas neteisėtas, jie gali reikalauti raštiško nurodymo ar netgi prašyti atleisti juos nuo atitinkamos baudžiamosios bylos nagrinėjimo. Taigi prokuratūrų įstaigų hierarchinę struktūrą sudaro pavaldūs ir aukštesnieji lygmenys. Tai reikalinga ir dėl to, kad prokuratūrų sprendimų, kitaip nei teismo sprendimų, negalima apskųsti.

Funkcijos ir pareigos

Prokuratūros yra specialios **nuo teismų atskirtos** institucijos. Jų funkcija – užtikrinti **viešojo intereso apsaugą vykdamas baudžiamąjį teisingumą**. Tai visų pirma reiškia kaltinimų pateikimą ir kaltinimo palaikymą baudžiamosiose bylose. Dėl to jos dar vadinamos **kaltinimo įstaigomis**. Baudžiamosiose bylose prokuroro įstaigos taip pat yra atsakingos už **ikiteisminį tyrimą**.

Prokurorai yra atsakingi už kaltinamųjų aktų perdavimą teismui ir kaltinimo palaikymą apygardos teisme ir apylinkės teismuose, esančiuose atitinkamo apygardos teismo jurisdikcijoje. Paprastai apylinkės prokurorai perduoda kaltinamąjį aktą apylinkės teismams. Apylinkės prokurorai yra specialiųjų žinių turintys pareigūnai, tačiau mokslinis laipsnis jiems nėra būtinas.

Ypatingą statusą turi Ekonominių ir korupcijos bylų prokuratūra (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft*), kurios kompetencijai (visoje Austrijos teritorijoje) priklauso piktnaudžiavimo tarnyba ir korupciniai nusižengimai bei baudžiamosios ekonominės bylos dėl didesnės kaip 5 mln. eurų žalos. Be to, į jos kompetenciją patenka bylos dėl finansinių nusikaltimų, kuriais padaryta didesnė kaip 5 ml. eurų žala, tam tikros nustatytos socialinio sukčiavimo bylos, tam tikros nustatytos neteisėto bankroto bylos, taip pat bylos dėl didelių įmonių (kurių įstatinis kapitalas ne mažesnis kaip 5 mln. eurų arba kuriose yra daugiau kaip 2000 darbuotojų) pažeidimų pagal Akcijų įstatymą (*Aktiengesetz*) arba Ribotos atsakomybės bendrovių įstatymo (*GmbH-Gesetz*).

Aukštesniosios prokuratūros užima aukštesnę hierarchinę padėtį nei prokuratūros. Jos veikia prie Vienos, Graco, Linco ir Insburo aukštesniųjų apygardos teismų. Aukštesniosios prokuratūros veikia ne tik kaip **aukštesniojo apygardos teismo prokuratūros**, bet taip pat yra **atsakingos už visų jos jurisdikcijoje esančių prokuratūrų priežiūrą** ir yra tiesiogiai pavaldžios federaliniam teisingumo ministru.

Generalinė prokuratūra, veikianti prie Aukščiausiojo Teismo, turi specialų statusą. **Generalinė prokuratūra yra tiesiogiai pavaldi federaliniam teisingumo ministru** ir neturi teisės savarankiškai duoti nurodymų prokuratūroms arba aukštesniosioms prokuratūroms. Ji pati nepareiškia kaltinimų, o teikia **pagalbą Aukščiausiajam Teismui**. Visų pirma ji įgaliota baudžiamosiose bylose, kurių šalis negali (arba nebegali) apskųsti teismo sprendimo Aukščiausiajam Teismui, pareikšti vadinamąjį skundą dėl negaliojimo, kuriuo siekiama užtikrinti įstatymų laikymąsi (*Nichtigkeitsbeschwerde zur Wahrung des Gesetzes*). Taip ji vykdo svarbią funkciją užtikrinant vienodą teisės taikymą ir teisinio tikrumo principo laikymąsi baudžiamosiose bylose.

Teisinė atsakomybė

Prokurorų drausminė, baudžiamoji ir civilinė atsakomybė reglamentuojama taip pat kaip teisėjų.

3. Vyresnieji teismo specialistai (*Diplomrechtspfleger*)

Organizacinė sistema

Vyresnieji teismo specialistai [vok. „teisės prižiūrėtojai“ (*Rechtspfleger*)] yra labai svarbus Austrijos teismų sistemos ramstis. Daugiau kaip 80 proc. visų teismo sprendimų priima vyresnieji teismo specialistai, kurių šiuo metu yra 662 (2012 m. lapkričio 1 d. duomenys, skaičiuojant visos darbo dienos ekvivalentą, įskaitant personalo darbo grupę).

Rengimas

Dalyvauti parengiamajame vyresniųjų teismo specialistų mokyme, reikia būti išlaikius vidurinio mokslo baigimo (brandos) egzaminus (*Reife- und Diplomprüfung, Reifeprüfung* arba *Berufsreifeprüfung*). Šiuos egzaminus gali atstoti profesinės aukštesniosios mokyklos, profesinės aukštosios mokyklos baigimo arba pasirengimo stoti į universitetą programos baigimo egzaminai.

Prieš priimant mokyti vyresniojo teismo specialisto profesijos, asmuo bent dvejus metus turi dirbti teismo raštinėje ir išlaikyti teismo raštinės darbuotojų egzaminą bei specialų administracinio darbo egzaminą. Tik tada teisme dirbantį asmenį vyresniojo apygardos teismo pirmininkas gali siųsti mokyti vyresniojo teismo specialisto profesijos.

Vyresniojo teismo specialisto mokymo trukmė yra treji metai, o mokymo programa apima:

parengiamąjį darbą viename arba keliuose teismuose su specializacija tam tikroje pageidaujamoje darbo srityje,

dalyvavimą pagrindinėse studijose ir darbo srities studijose bei

dvių dalių vyresniojo teismo specialisto egzaminą.

Išlaikęs vyresniojo teismo specialisto egzaminą, vyresnysis teisės specialistas-stažuotojas gauna federalinio teisingumo ministro išduotą diplomą.

Šį diplomą (*Diplom*) reikia skirti nuo vyresniojo teismo specialisto atestato (*Rechtspflegerurkunde*), kuris išduodamas tik po trejų praktinio mokymosi metų ir kuriuo patvirtinamas gebėjimas profesionaliai dirbti vyresniojo teismo specialisto darbą. Turėdamas vyresniojo teismo specialisto atestatą (*Rechtspflegerurkunde*), teismo pareigūnas iš esmės gali dirbti savo veiklos sričiai priklausančius darbus visose valstybės teritorijoje esančiose jurisdikcijose. Vėliau aukštesniojo apygardos teismo pirmininkas turi nustatyti, į kurį teismą ir kuriam laikui paskirti konkretų vyresnįjį teismo pareigūną. Tame teisme vyresnįjį teismo specialistą teismo vadovybė paskiria dirbti į konkretų (o kartais į kelis) skyrių, kuriam vadovauja teisėjas. Teismo skyriuje darbus paskirsto teisėjas.

Vyresniųjų teismo specialistų statusas

Vyresnieji teismo specialistai yra itin gerai profesiniu požiūriu pasirengę teismo pareigūnai, kuriems pagal Austrijos konstitucijos įstatymą (87a straipsnį) ir Vyresniųjų teismo specialistų įstatymą (*Rechtspflegergesetz*) pavesta atlikti visus tiksliai aprašytus darbus pirmosios instancijos teismuose nagrinėjant

civilines bylas. Jie privalo laikytis nurodymų, duodamų teisėj, kuris paskirtas atsakingu pagal bylų paskirstymą teisme. Teisėjas gali bet kada įtraukti juos į bylos nagrinėjimą ar nuo jo nušalinti. **Vyresnieji teismo pareigūnai gali priimti tik teismo įsakymus.** Teismas gali leisti šiuos įsakymus apskųsti. Be to, numatyta galimybė paprašyti, kad byla nagrinėtų teisėjas.

Paprastai vyresnieji teismo specialistai dirba iš esmės savarankiškai. Teisėjas nurodymus duoda itin retai – tokia praktika nėra įprasta.

Funkcijos ir pareigos

Vyresnieji teismo specialistai dirba šiose srityse:

civilinio proceso, teismo sprendimų vykdymo, nemokumo procedūrų (skolų reguliavimo procedūrų) srityse;

bylose, kurios sprendžiamos ne ginčo tvarka;

nekilnojamojo turto (žemės sklypų) ir laivų registrų bylose;

įmonių registrų bylose.

Kiekvienai iš šių sričių yra reikalingas specialus dalykinis pasirengimas ir specialus paskyrimas dirbti vyresniuoju teismo specialistu toje srityje.

Teisėjų ir vyresniųjų teismo specialistų kompetencijos atskyrimas

Vyresniojo teismo specialisto veikla apima ne visus minėtų darbų srityse atliekamus darbus ir priimamus sprendimus. Vyresniojo teismo specialistui tenkantys darbai yra tiksliai išvardyti Vyresniųjų teismo specialistų įstatyme, nors kompetencija kai kuriose darbo srityse gali būti išplėsta.

Į vyresniųjų teismo specialistų kompetenciją, be kita ko, patenka:

išieškojimo bylų nagrinėjimas;

jų kompetencijos srityje teisėjų priimtų sprendimų teisinės galios ir vykdytinumo patvirtinimas;

sprendimai dėl vyresniojo teismo specialisto nagrinėjamos bylose gautų prašymų suteikti teisinę pagalbą;

oficialūs veiksmai nagrinėjant kito šalies teismo arba valdžios institucijos pateiktą prašymą dėl teisinės pagalbos.

4. Advokatai

Bendroji informacija

Advokatų profesinis uždavinys ir įgaliojimas yra atstovauti šalims įvairiais teisiniais ir neteisiminiais, viešais ir privačiais klausimais visuose Austrijos Respublikos teismuose ir institucijose.

Norint verstis advokato profesija, nereikia oficialaus paskyrimo. Tačiau tam reikia atitikti toliau išvardytas sąlygas.

Pagrindinės taikytinos teisės nuostatos įtvirtintos Austrijos advokatų reglamente (*Rechtsanwaltsordnung*, RAO), RGBI. Nr. 96/1896, Advokatų ir advokatų-stažuotojų drausminiame statute (*Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter*, DS), BGI. Nr. 474/1990, Federaliniame advokatų užmokesčio įstatyme (*Bundesgesetz über den Rechtsanwaltsstarif*, RATG), BGI. Nr. 189/1969 ir Advokatų kvalifikacinio egzamino įstatymę (*Rechtsanwaltsprüfungsgesetz*, RAPG), BGI. Nr. 556/1985.

Advokatams keliami profesiniai reikalavimai

Asmuo, norintis dirbti advokato darbą, po teisės (Austrijos teisės) studijų turi įrodyti bent penkerius metus dirbęs teisinį darbą, iš jų ne mažiau kaip penkis mėnesius – teisme ar prokuratūroje, ir atlikti trejus metus trunkančią advokato-stažuotojo praktiką pas Austrijos advokatą.

Advokato egzaminą galima laikyti trejus metus išdirbus praktinį darbą, iš kurių ne mažiau kaip penkis mėnesius – teisme, ir atlikus ne mažiau kaip dvejų metų advokato-stažuotojo praktiką pas advokatą. Be to, norintysis laikyti egzaminą turi būti dalyvavęs advokatams-stažuotojams rengiamuose mokymo renginiuose, kurie pagal advokatų rūmų (*Rechtsanwaltskammer*) nuostatas yra privalomi.

Pretendentai, tenkinantys tokius reikalavimus, gali teikti prašymą įrašyti juos į advokatų sąrašą tuose advokatų rūmuose, kurių kuruojamoje teritorijoje jie norėtų įsteigti savo kontorą.

Užsienio advokatas, Europos Sąjungos valstybės narės pilietis arba kurios nors kitos Europos ekonominės erdvės sutarties valstybės ar Šveicarijos pilietis, tam tikromis sąlygomis Austrijoje taip pat gali:

laikinais gali vykdyti advokato veiklą;

išlaikęs profesinį tinkamumo egzaminą, teikti prašymą įtraukti jį į advokatų sąrašą kompetentinguose advokato rūmuose arba

be profesinio tinkamumo egzamino įsisteigti Austrijoje nurodant savo kilmės šalies profesinį vardą ir po trejų metų efektyvaus nuolatinio darbo Austrijoje tapti visaverčiu Austrijos advokatūros nariu.

Tam tikras tiksliai apibrėžtas advokato paslaugas nustatytomis sąlygomis Austrijos Respublikoje laikinais gali teikti ir Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (GATS) valstybės advokatūros narys.

Teisinė atsakomybė

Advokatai, pažeidę savo profesines pareigas ir neatitinkantys savo statuso, turi atsakyti prieš vietos advokatų rūmų išrinktą Drausminę tarybą (*Disziplinarrat*). Kraštutiniu atveju Drausminė taryba prasižengusį advokatą gali išbraukti iš advokatų sąrašo. Skundus dėl tokių sprendimų nagrinėja Aukščiausiosios apeliacinės ir drausminės komisijos (*Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission*) ketverto senatas (*Vierersenat*), kurį sudaro du Aukščiausiojo Teismo teisėjai ir du advokatai.

Be abejojimų, advokatai taip pat gali būti patraukti baudžiamojon ir civilinėn atsakomybėn.

Advokatų rūmai, Austrijos advokatų rūmai

Visi į vienos federalinės provincijos advokatų sąrašą įtraukti advokatai ir advokatai-stažuotojai sudaro advokatų rūmus. Advokatų rūmai yra viešosios teisės subjektai ir vykdo veiklą nepriklausomai.

Veikos koordinavimo tikslais visų federalinių provincijų advokatų rūmai deleguoja savo atstovus į federalinio lygmens atstovaujama įstaigą – Austrijos advokatų rūmus (<http://www.rechtsanwaelte.at>).

5. Notarai

Bendroji informacija

Notarais kaip nepriklausoma ir nešališka prevencinio pobūdžio teisingumo vykdymo institucija teisės paslaugų naudotojai gali naudotis privatiems teisiniams santykiams reguliuoti.

Pagrindinė notarų pareiga – dalyvauti teisiniuose procesuose ir teikti teisinę pagalbą gyventojams. Notarai sudaro viešuosius aktus, saugo tretiesiems asmenims priklausančius daiktus, surašo privačius aktus ir atstovauja šalis, dažniausiai kai nėra ginčo. Be to, notarai veikia kaip teismo patikėtiniai neginčo procese. Konkrečiai jie pasitelkiami paveldėjimo procese kaip vadinamieji teismo komisarai.

Notarai privalo užtikrinti mirusio asmens turto apsaugojimą ir perdavimą asmenims, kurie turi atitinkamą teisę. Šiam darbui reikalingos specialiosios paveldėjimo teisės ir neginčo proceso žinios, o tai taip pat reiškia, kad gyventojai nuolat kreipiasi į notarų pagalbą surašant testamentą ar patarimo ar atstovavimo paveldėjimo klausimais.

Notarai yra viešieji pareigūnai, tačiau ne valstybės tarnautojai. Jie prisiima komercinę riziką, susijusia su notaro praktika, tačiau tai nėra verslas. Jie panašūs į laisvųjų profesijų atstovus, tačiau būdami teismo komisarai jie yra teismo pareigūnai. Notaro darbas yra pagrindinis užsiėmimas ir negali būti derinamas su advokato veikla.

Notarų skaičių ir jų biurų vietą keičia federalinis teisingumo ministras savo nutarimu. Šiuo metu Austrijoje yra 490 notaro biurų.

Svarbiausi teisės aktai, sudarantys notaro veiklos teisinį pagrindą, yra Notarų kodeksas (RGI. Nr. 75/1871), Notarinių aktų įstatymas (RGI. Nr. 76/1871), Notarų įkainių įstatymas (BGBI. Nr. 576/1973), Įstatymas dėl notarų egzamino (BGBI. Nr. 522/1987), Teismo komisarų įstatymas (BGBI. Nr. 343/1970) ir Notarų kaip teismo komisarų įkainių įstatymas (BGBI. Nr. 108/1971).

Rengimas

Bet kuris asmuo, užbaigęs teisės (Austrijos teisės) studijas ir besidomintis notaro profesija, turi susirasti notarą, kuris jį priimtų savo darbuotoju ir įrašytų į kandidatų į notarus sąrašą.

Įrašyti asmenį į kandidatų į notarus sąrašą, kurį tvarko atitinkami notarų rūmai, galima, tik jei tas asmuo turi penkių mėnesių praktinio teismo darbo teisme arba prokuratūroje patirtį ir pirmo įrašymo į kandidatų sąrašą metu jam nebuvo suėję 35 metai.

Kad jam būtų leista laikyti notaro egzaminą, kandidatas į notarus turi išklausti privalomus mokymus, kuriuos nustato notarų rūmai.

Notaro egzaminas laikomas per du kartus.

Pirmąją egzamino dalį kandidatas į notarus gali laikyti praėjus 18 kandidatavimo mėnesių, tačiau šią dalį privalo išlaikyti ne vėliau kaip iki penktųjų kandidatavimo metų pabaigos, priešingu atveju jis bus pašalintas iš kandidatų į notarus sąrašo.

Antrąją dalį galima laikyti praėjus ne mažiau kaip dar vieneriems metams praktinio darbo tapus kandidatu į notarus. Antrąją notaro egzamino dalį privaloma išlaikyti ne vėliau kaip per dešimt metų nuo kandidatavimo pradžios, priešingu atveju asmuo bus pašalintas iš kandidatų į notarus sąrašo.

Paskyrimas

Apie atsilaisvinusias arba naujai įsteigtas notarų vietas turi būti skelbiama viešai. Įstatymas (Austrijos notarų taisyklių 6 skyrius), be kita ko, reikalauja, kad pareiškėjai užimti notaro pareigas atitiktų šias sąlygas:

būtų ES arba kitos EEE valstybės narės arba Šveicarijos piliečiai;

būtų sėkmingai užbaigę Austrijos teisės studijas;

būtų išlaikę notaro egzaminą ir

galėtų įrodyti septynerių metų teisinio darbo patirtį, įskaitant ne mažiau kaip trejus metus kaip kandidato į notarus nuo notaro egzamino išlaikymo.

Tačiau šie pagrindiniai reikalavimai nesuteikia teisės būti paskirtu notaru. Paskyrimo procedūros metu pareiškėjus įvertina ir jų eilės sąrašą sudaro notarų rūmai, kuriems priskirta atitinkama geografinė vietovė, o po to – atitinkamo regiono teismo ir aukštesniojo regiono teismo personalo skyriai. Lemiamą reikšmę čia turi praktinio darbo trukmė. Notarų rūmai ir abu personalo skyriai federaliniam teisingumo ministrai teikia po tris asmenis. Nors ministro šis teikimas nesaisto, paprastai jis paskiria tik sąrašo esančius pareiškėjus.

Asmuo gali užsiimti notaro praktika iki kitų metų po to, kai asmeniui suėjo 70 metų, sausio 31 dienos. Oficialiai perkelti notarą į kitą notaro vietą negalima.

Notarų priežiūra. Teisinė atsakomybė

Dėl notarų atliekamų pareigų sudarant viešus dokumentus ir teismo komisarų vaidmenyje jiems taikoma ypatinga priežiūra. Notarų priežiūrą vykdo federalinis teisingumo ministras, Teisingumo administravimo departamentas ir tiesiogiai notarų rūmai.

Notarams galioja atskira drausminė teisė. Atsakomybę už drausmės pažeidimus pirmoje instancijoje skiria aukštesnysis regioninis teismas kaip notarų drausmės teismas, antrąją instancijoje – Aukščiausiasis Teismas kaip notarų drausmės teismas, o nagrinėjančių bylų komisijų sudėtyje kiekvienu atveju turi būti notarų. Sankcijos, kurias gali pritaikyti drausmės teismas, siekia pašalinimą iš pareigų. Sankcijas už eilinius teisės pažeidimus taiko notarų rūmai.

Savaime suprantama, kad be drausminės atsakomybės, notarami atsako ir pagal baudžiamąją bei civilinę teisę.

Veikdami kaip teismo komisarai, notarami baudžiamąjoje teisėje laikomi valstybės tarnautojai ir todėl atsako už nusikaltimus tarnybai, įskaitant visų pirma piktnaudžiavimą suteiktais įgaliojimais. Jų atsakomybę pagal civilinę teisę reglamentuojama skirtingai. Jei notarami veikia kaip teismo komisarai, jiems taikomos tos pačios atsakomybės sąlygos kaip ir teisėjams ir prokurorams. Todėl šalys negali tiesiogiai pateikti ieškinio notarams ir atsakovu ieškinyje dėl žalos atlyginimo privalo nurodyti valstybę. Tyčios ar didelio neatsargumo atveju valstybė gali pareikšti atgręžtinį ieškinį. Išskyrus tuos atvejus, kai veikia kaip teismo komisarai, notarami tiesiogiai atsako prieš šalį pagal civilinę teisę.

Notarų kolegijos, Austrijos notarų rūmai

Vienoje iš federalinių provincijų praktikuojantys notarami arba atitinkamos provincijos kandidatų į notarus sąrašo esantys asmenys sudaro kolegiją. Vienos, Žemutinės Austrijos ir Burgenlando federalinės provincijos turi savo bendrą kolegiją, kaip ir Tirolio ir Forarlbergo federalinės provincijos.

Kolegija atsako už profesijos garbės ir orumo išsaugojimą ir savo interesų atstovavimą.

Kiekviena notarų kolegija turi iš savo narių tarpo išsirinkti notarų rūmus. Notarų rūmus sudaro vienas pirmininkas ir nariai: šeši kiti notarami (Vienoje – dvylika) ir trys kandidatai į notarus (Vienoje – šeši).

Austrijos notarų rūmai (<http://www.notar.at>) sudaroma iš federalinių provincijų notarų rūmų. Austrijos notarų rūmai atstovauja notarus ir gina jų teises ir interesus klausimais, susijusiais su Austrijos notarami apskritai ir tais klausimais, kurie peržengia atskirų notarų rūmų kompetencijos ribas.

Susijusios nuorodos

Teisininkų profesijos. Austrija

Paskutinis naujinimas: 26/06/2013

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.